

महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळ, वांद्रे (पूर्व), मुंबई ४०० ०५१.

१	व्यवसाय अभ्यासक्रमाचे नांव	शिवणशास्त्र विशारद प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम (४१०१२६)																																								
२	तुकडी निहाय विद्यार्थी संख्या	२५ विद्यार्थी																																								
३	अभ्यासक्रमाचा कालावधी	६ महिने																																								
४	प्रकार	पूर्णवेळ																																								
५	आठवडयातील कामाचे दिवस	६ दिवस																																								
६	प्रती दिवस कामाचे तास	७ तास																																								
७	अभ्यासक्रमासाठी आवश्यक जागा	प्रॅक्टिकल लॅब = २०० चौरस फूट वर्गखोलीकरीता = २०० चौरस फूट एकूण = ४०० चौरस फूट																																								
८	प्रवेश अर्हता	मंडळाचा कोणताही टेलरींग कोर्स उत्तीर्ण किंवा आयटीआय इन शिवण व कर्तन/ ट्रेसमेकींग/सीओई इन अपरेल/डिप्लोमा/डिग्री इन फॅशन टेक्नॉलॉजी																																								
९	उद्दिष्टे	(१) शिवणकामविषयक व्यवसाय सुरु करण्यासाठी विशेषतः पुरुषांचे विविध प्रकारचे कपडे शिलाईचे कौशल्य आत्मसात करणे. (२) कपडे शिलाईचा स्वतःचा व्यवसाय सुरु करणे. (३) तयार कपडे शिलाईच्या कारखान्यात रोजगार मिळण्यासाठी पात्रता वाढविणे.																																								
१०	रोजगार संधी	(अ) स्वयंरोजगार :- स्वतःचा कपडे शिलाईचा व्यवसाय सुरु करणे. (ब) नोकरीची संधी :- यंत्राव्दारे कपडे शिलाई करणा-या कारखान्यात मास्टर, कटर, सुपरवायझरसारख्या रोजगारासाठी आवश्यक ते कौशल्य आत्मसात करणे.																																								
११	शिक्षकांची शैक्षणिक अर्हता	(१) शिवणशास्त्र शिक्षक प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण																																								
१२	शिक्षण पध्दती	<div>Training System Per Week</div> <table><tr><td>सैध्दांतिक</td><td>प्रात्यक्षिक</td><td>एकूण</td></tr><tr><td>१२ तास</td><td>३० तास</td><td>४२ तास</td></tr></table>						सैध्दांतिक	प्रात्यक्षिक	एकूण	१२ तास	३० तास	४२ तास																													
सैध्दांतिक	प्रात्यक्षिक	एकूण																																								
१२ तास	३० तास	४२ तास																																								
१३	परीक्षा पध्दती	<table><tr><th>Sr. No.</th><th>Paper Code</th><th>Name of Subject</th><th>TH/PR</th><th>Hours</th><th>Max. Marks</th><th>Min. Marks</th></tr><tr><td>1</td><td>41012611</td><td>शिवणशास्त्र</td><td>TH-1</td><td>3 hrs</td><td>100</td><td>35</td></tr><tr><td>2</td><td>41012612</td><td>दुकान व्यवस्थापन</td><td>TH-2</td><td>3 hrs</td><td>100</td><td>35</td></tr><tr><td>3</td><td>41012621</td><td>शिवणकाम</td><td>PR-1</td><td>6 hrs</td><td>200</td><td>100</td></tr><tr><td></td><td></td><td>Total</td><td></td><td></td><td>400</td><td>170</td></tr></table>						Sr. No.	Paper Code	Name of Subject	TH/PR	Hours	Max. Marks	Min. Marks	1	41012611	शिवणशास्त्र	TH-1	3 hrs	100	35	2	41012612	दुकान व्यवस्थापन	TH-2	3 hrs	100	35	3	41012621	शिवणकाम	PR-1	6 hrs	200	100			Total			400	170
Sr. No.	Paper Code	Name of Subject	TH/PR	Hours	Max. Marks	Min. Marks																																				
1	41012611	शिवणशास्त्र	TH-1	3 hrs	100	35																																				
2	41012612	दुकान व्यवस्थापन	TH-2	3 hrs	100	35																																				
3	41012621	शिवणकाम	PR-1	6 hrs	200	100																																				
		Total			400	170																																				

शिवणशास्त्र (थिअरी - १)

१.	शिवण-कर्तन प्रमाणपत्र अभ्यासक्रमाच्या उपपत्ति विभागाची उजळणी.
२.	जुन्या कपडयावरून मापे घेण्याच्या पध्दती.
३.	कपडे तयार करताना कापड ताणणे, जिरविण्याचे प्रकार व पध्दती.
४.	प्रमाणशीर व वैयक्तिक मापाच्या कागदी नमुने यांची तुलना व उपयोग.
५.	निरनिराळ्या शरीर ठेवणीच्या व्यक्तींसाठी कापडाचे डिझाईन, रंग, विण व चुणीचा त्यादृष्टीने अभ्यास.
६.	कापडाचे प्रकारानुसार इस्त्री कामाची पध्दत व लागणा-या साधनांची माहिती.
७.	कपडयांची पूर्व परीक्षा घेण्याची व तयार कपडे तपासण्याची माहिती.
८.	शरीराची अष्ट विभागीय पध्दती व अभ्यास.
९.	बाल्यावस्था ते वृद्धावस्थेपर्यंत होणारी मानवी शरीराची वाढ व विकास.
१०.	कपडयाचा तोल व गळाबिंदु आणि पाठीचा कणा व निरनिराळ्या कपडयांमधील कमर दाबाची माहिती व अभ्यास.
११.	व्यक्तीच्या पूर्ण उंचीप्रमाणे कपडयाची लांबी ठरविण्याची पध्दती.
१२.	शरीराच्या विविध ठेवणींचा अभ्यास व त्यामध्ये बेप्रमाण व्यक्तींसाठी करावयाचा बदल.
१३.	स्नायुंच्या हालचाली व त्याचा शरीराच्या निरनिराळ्या भागांवर होणारा परिणाम.
१४.	कपडयामध्ये दोष उत्पन्न होण्याची कारणे व त्यावरील उपाय.
१५.	ले-आऊटचा उपयोग व कपडयास लागणारे कापड.

दुकान व्यवस्थापन (थिअरी - २)

- (१) दुकानाची जागा -- माहिती व अभ्यास.
- (२) दुकानाची मांडणी -- माहिती व अभ्यास.
- (३) ग्राहकांचे वळण उत्पन्न करणे -- माहिती व अभ्यास.
- (४) कामगारविषयक माहिती व अभ्यास.
- (५) विक्रीकला -- माहिती व अभ्यास.

शिवणकाम (प्रात्यक्षिक)

१.	गांधी टोपी
२.	कळीचा सदरा
३.	स्काऊट शर्ट
४.	फूल शर्ट (शेक्सपीअर कॉलर असलेला)
५.	मेडीकल ॲप्रन
६.	लखनौ लेडीज कुडता
७.	फुल पॅन्ट (बेल्ट व प्लीटसह किंवा बेल्ट व प्लीट नसलेला)
९.	नेहरु जॉकीट (स्टॅन्ड पट्टीसह)
१०.	एस.बी.वेस्ट कोट
११.	सफारी

१२.	एस.बी.कोट (कट व पेंच पॉकेटसह व एस.बी.व डी.बी. लॅपेलसह)
१३.	डी.बी.रीफर
१४.	जोधपुरी कोट
१५.	शेरवाणी

प्रस्तुत अभ्यासक्रमासाठी लागणारे साहित्य.

अ. क्र.	तपशील	संख्या
१.	कात्र्या (३० सें.मी.लांबी)	२
२.	नागमोडी कात्री	१
३.	विजारपेड्री	१
४.	आकृति टेबल (मिल्टन क्लॉथसह) (१२० सें.मी. x ७५ सें.मी. x ९० सें.मी.)	२
५.	कर्तन टेबल (१२० सें.मी. x ७५ सें.मी. x ९० सें.मी.)	१
६.	बाहीफळा	१
७.	पाय शिवणयंत्र	५
८.	स्टूल (३० सें.मी.व्यास x ४५ सें.मी.उंची)	१
९.	इस्त्री टेबल	१
१०.	ब्रश	४
११.	आरसा (६० सें.मी. x ४५ सें.मी.)	१
१२.	पुस्तके व चार्ट	
१३.	फळा (१२० सें.मी. x ९० सें.मी.)	१
१४.	मेजर टेप	१
१५.	शिक्षकांकरीता खुर्ची व टेबल	१

अभ्यासक्रमास लागणारी संदर्भ पुस्तके.

- (१) शास्त्रोक्त शिवणकला, भाग १ ते ४
लेखक -- श्री. के. एम. हेगडे, पुणे.
- (२) व्यवसायिक शिवण-कर्तनकला व अध्यापनशास्त्र (मराठी, हिंदी).
लेखक -- श्री. रा. के. व्यवहारे, मुंबई.
- (३) सुबोध शिवणशास्त्र
लेखक -- श्री. प्र. ल. नंद, पुणे.
- (४) झारापकर शिवणशास्त्र
लेखक -- श्री. का. रा. झारापकर, मुंबई.
- (५) शास्त्रोक्त शिवण-कर्तन मार्गदर्शन
लेखक -- श्री. म. गो. जुमळे, नागपूर.

*****